

"nekaterih starostnih in socialnih skupin" kljub vsemu posebej nameni le slabi dve strani knjige, ki kar nekako štrlita iz siceršnje sistematike! Prav zaradi sistematike, ki sledi obrok in posameznim jedem, se pravzaprav vseskozi izgublja "nosilec" in "uporabnik" prehrane. To je tudi razlog, da na primer pri opisovanju jedi ob praznikih življenjskega ciklusa naletimo na pravo zmedo (ne najdemo namreč niti birme niti sedmine), v kateri se opisovanje jedi ob svatbah začne takole: "Svatbe so bile v večini mariborskih družin pred drugo svetovno vojno na nevestinem ali ženinovem domu" (95), na naslednji strani pa izvemo, da so "premožni Mariborčani" pripravljali svatbe za svoje otroke v gostinskih lokalih. V tem razdelku mimogrede izvemo tudi, da so Mariboru tistega časa dali svojevrsten pečat priseljeni Primorci in Čehi - posebnega razdelka o teh specifikah mesta (skupaj s priseljevanjem s podeželja ter odseljevanjem nemško govorečih družin) ne najdemo.

Toda če je bil namen avtorice prikazati življenje in kulturo Mariborčanov (7) v obravnavanem obdobju na podlagi analize segmenta materialne kulture, nas prav šokira spoznanje, da ni posebej prikazala sprememb v tehnični opremljenosti kuhinj, ki so se prav v obravnavanem obdobju začele radikalno spreminjati. Avtorica sledi logiki prikazovanja, kaj so jedli, kako so jedli, ob kakšnih priložnostih so jedli in kje ter kako so jedli, kako so pridobivali in kako so znanje kuhe prenašali naprej. Pri tem nas posebej razveseli z izjemno

zanimivim poglavjem o uživanju hrane zunaj doma, v katerem se še najbolj približa specifično urbanemu načinu življenja. Jasno je, da se je v delu, ki je v bistvu za objavo prirejena istoimenska disertacija, Maja Godina Golija svoje naloge lotila sistematično in potrpežljivo, zato je njeno empirično (predsem arhivsko) delo vredno vsega občudovanja. Toda - vedno ostane kakšen toda.

V času, ko na angleškem govornem področju izhaja ogromno (v prvi vrsti) socioloških del s temo prehrane, v katerih se srečujeta dve temeljni tematizaciji sodobnega družboslovja in humanistike, človekovo telo in analiza "diskurzov", bi pričujoče delo lahko zapolnilo podedovano vrzel med dogajanjem v svetu in domačimi raziskovalnimi dosežki. Toda najmlajše teoretske reference dela Maje Godina Golija segajo v pozna osemdeseta leta (z nekaj izjemami z nemškega jezikovnega območja). Med njimi pa pogrešam predvsem temeljno delo enega od vodilnih sodobnih družboslovcev, antropologa in sociologa Pierra Bourdieuja, katerega izčrpna raziskava povezave med ustrojem družbe in okusom (v najširšem pomenu besede) je v angleškem prevodu (*Distinction: A Social Critique of the Judgement of Taste*) izšla že leta 1984. Tu bi avtorica lahko našla tudi drugačen odgovor na opažanje o Lévi-Strausovi "manj uspešni" povezavi posameznih tehnik priprave hrane s "socialno naravo družb" (Godina Golija, 19; ali je "socialna narava družb" namerni evfemizem ali lapsus?).

Rajko Muršič

MED PREDNIKI, PREDHODNIKI, BLIŽNJIKI IN SORODNIKI NA RAVNIKU. STROKOVNA ODPRAVA V KENIJO, 1996.

Uredil Iztok Saksida.

Znanstveni inštitut Filozofske fakultete in
Oddelek za sociologijo Filozofske fakultete
Univerze v Ljubljani - projekt SVOD.

Ljubljana 1997, 211 str.

ISBN 961-6200-59-3

Šele ko držimo v rokah knjižico z besedili vandrovcov po Keniji, se zavemo, da na Slovenskem pravzaprav sploh ne premoremo afrikanistike. Črni kontinent je ostal tudi bela lisa slovenske etnologije, saj stroke - če odštejemo nekaj "safarijev" v organizaciji bivšega ravnatelja Slovenskega etnografskega muzeja Borisa Kuharja - Afrika praktično ni zanimala. Prav v afriških študijah se pravzaprav še najbolj nazorno kaže dejanska "širina" etnološke vede oz. razkorak

SVOD

*Med predniki,
predhodniki,
bližnjiki in sorodniki
na ravniku*

*Strokovna odprava
v Kenijo 1996*

med njeno deklarirano širino in praktičnim zanimanjem za ta del sveta.

Nekoliko naivna in entuziastična predstava o fosilnih najdiščih v Afriki oz. Keniji kot zelo verjetni zibelki človeštva je bil zadosten razlog, da se je manjša skupinica, v kateri sta bila dva študenta etnologije in sociologije ter študent filozofije in sociologije, arheolog in geolog ter dva predavatelja z Oddelka za sociologijo pod vodstvom Iztoka Saksida, odpravila v Kenijo. Tam na terenu samem sicer niso opravljali kakšnega raziskovalnega dela, saj to v nekaj tednih trajanja ekskurzije ni mogoče, vseeno pa so si ogledali tista območja, ki so najbolj zanimiva tako s paleoantropološkega in geološkega kot z etnološkega vidika (okolica jezera Turkana).

Stranski produkt odprave dokazuje, da je tudi s skromno odmerjenimi možnostmi mogoče narediti veliko, saj smo - ob obilici takšnih in drugačnih potopisov - dobili enega od preredkih slovenskih zbornikov, ki se na strokoven način ukvarjajo z ožjim območjem Kenije in širšim območjem severovzhodne Afrike. Nekateri prispevki so samo pregledna poročila in nam omogočajo seznanitev s situacijo, drugi so dokaj poglobljeni prikazi posameznih tem (arheologija, geologija, paleoantropologija), tretji spet so le skice.

Zelo dragocen je pregledni članek Jožeta Vogrinca *Na sončni strani Kilimandžara: Prelet glavnih družbenih problemov današnje Kenije*, ki razkriva tudi nekatere vidike politične situacije v kolonialni in pokolonialni Afriki ter blaži nekatere simptome "slovenske evrofilije" (Vogrinc, 26). Zato pa po drugi strani prav nesramno primerja družbenopolitični položaj v pokolonialni Afriki in posocialistični vzhodni Evropi, ki ju označuje s posrečenim izrazom "birokratski kapitalizem" oz. koncentracijo "nadzornih mest v državni upravi oziroma v strankarskih vrhovih ter na ključnih mestih v gospodarstvu v rokah istih ljudi; /.../ Taka družba ima hipertrofirano in intervencionistično državo, ki duši avtonomijo drugih družbenih sfer, zlasti neodvisne javnosti, saj

medsebojne spore poravnava prikrito in klikaško. Tendenca vladajočega razreda je, da se dvigne nad ostalo družbo. Taka družba ni posebno nagnjena k demokratičnosti, da na egalitarizem ali solidarnost niti ne pomislimo. V njej je malo takih, ki bi si v treznem stanju prepevali 'Imamo se fajn!'" (Vogrinc, 47). Zgodnje obdobje kolonizacije pregledno predstavi Peter Kisin v članku *Povest o agrarni reformi*, medtem ko Thierno Diallo in Tit Brecelj predstavita *Turkane: Ljudstvo v puščavi*.

S tem besedilom se konča prvi del zbornika (*Afrika: Prečudoviti predmet naših sanj*), sledi pa drugi del, v katerem avtorji preusmerijo pozornost od ljudi k predmetom (*Med kostmi in kamenjem*). Ob poučnih preglednicah, zemljevidih in skicah Aleksander Horvat prikaže *Tektoniko plošč in evolucijo hominidov*, Iztok Saksida pa nas na kratko popelje skozi *Poti in stranpoti našega razvijanja: Zadnjih 5 milijonov let* in se pri tem oddalji od prevladujočega koncepta homologičnosti h konceptu homoplastičnosti, saj je po njegovem "iskanje skupnega prednika, ki bi se v teku zgodovine in evlucijskih premen razselil po svetu, nesmiselno početje" (Saksida, 127). Zbornik sklene velikopotezni prikaz *Arheologije vzhodne Afrike: Prvo milijonletje* Borisa Kavurja.

Zbornik prinaša veliko zanimivega branja, tudi daljše angleške povzetke objavljenih besedil. Kar zadeva "sedanje stanje fosilne dokumentacije" gre pravzaprav za prvo preglednejše besedilo o tej problematiki od Škerljevih zapisov (Saksida, 22). Bralca, ki ga vse bolj vsrkava lijak specializacije, navdušuje povezovanje strok, kot so sociologija, antropologija, ekologija, arheologija, biologija, geologija in etnologija, kar na Oddelku za sociologijo načrtno gojijo kot študij sociologije preteklih obdobj (19). Ko bi ob vseh drugih naporih (glede na spisek sponzorjev projekta je šlo za prav gigantske napore) uredniki poskrbeli tudi za bolj skrben jezikovni pregled besedil, bi bil zbornik še bolj privlačen!

Rajko Muršič

PEČARSTVO HERIČKO MARIBOR.

Pripravila: Eva Dvořáková.

Sodelovali so: Peter Hanzl, Kristian Lukas, Martin Jurše, Gabriel Malec.

Pokrajinski arhiv Maribor. Viri za gradbeno zgodovino po letu 1850, zvezek 2a. Maribor 1996, 129 str., il.

Večina nalog, ki jih v okviru gibanja Znanost mladini (v tem primeru pa tudi akcije Mladi za napredek Maribora) pripravljajo srednješolci in srednješolke, v najboljšem primeru pristane na policah šolskih knjižnic, najboljše pa hrani tudi knjižnica Oddelka za etnologijo in kulturno antropologijo. Toda med njimi se tu in tam znajdejo tudi naloge, ki dosegajo ali celo presegajo raven večine podobnih del v stroki. Pred tremi leti, ko so svojo raziskovalno

